

338. Szentés, Felsőpárt

(Csongrád megye) U, Sza

2005. július 10. és 2006. április 12. között régészeti szakfelügyeletet végeztünk a város belterületén az úgynevezett Felsőpárt jelű öblözetben, a csatornaépítési munkálatokhoz kapcsolódóan. A már védett lelőhelyeken nem kerültek elő régészeti tárgyak és jelenségek, de 3 eddig nyilvántartásban nem szereplő lelőhelyen sikerült megelőző feltárást végeznünk.

Damjanich utca: A belterület É-i részén levő utca 4. sz. telken 4 szarmata kori telepobjektumot figyelhattunk meg. A ház előtt egy újabb gödör került elő, a 6. és a 10. sz. ingatlan előtt hasonlóképpen.

Korsós sor: A lelőhely a város belterületének K-i szélén található, ahol ez az utca az egykor jelentős É-D-i irányú vízfolyásra utaló Nagyvölgy-csatorna K-i, bal oldali partján húzódik, azzal párhuzamosan. A 25. sz. ház előtt a Körös-kultúra egy gödre került elő.

Munkás utca: Az ÉNy-DK irányú utca a város belterületének ÉK-i szélén található, a Nagyvölgy-csatorna jobb oldali, Ny-i partján. A 14. és a 25. sz. ház előtt a Körös-kultúra egy-egy gödre került felszínre.

SZABÓ JÁNOS JÓZSEF

339. Szentés, Schweidel József utca

(Csongrád megye) Sza, Ú

A település déli végén, a Berekhát határrészen húzódó dűlőutat (Cuci-dűlő) aszfaltburkolattal látják el, azt megelőzően 2006. szeptember 15. és október 31. között leletmentő feltárást végeztünk. A régészetileg feltárt útszakasz hossza 288 m, felülete 2168 m².

A területen szarmata temetkezéseket és település nyomait tártuk fel, valamint dokumentáltunk egy második világháborús lövészárkot. Összesen 64 objektum került elő; ezek megoszlása részletesen: 2 körárkos sír, 1 sír, 1 csecsemőtemetkezés, 1 ház, 1 rostélyos-kürtös kemence, 4 munkagödör, 3 árok, 1 tűzrakóhely, 1 füstölő (aknakemence), 1 füstölőkezdemény, 47 gödör és verem, továbbá a már említett lövészárkok. Általában megállapíthatjuk, hogy a feltárt lelőhely jelenségintenzitása alacsony, néhol közepes; ez a kibontott objektumokból előkerült leletanyagra is elmondható. A település objektumai (főleg a gödrök) az ásatási szelvény É-i felén sűrűbben mutatkoztak. Mivel a feltárt területet a már a 19. században is meglévő dűlőút nyomvonala képezte, ezért ezt a sávot régóta nem szántották, illetve mélyszántást egyáltalán nem végeztek rajta. Így lehet, hogy több régészeti objektum a mai felszínhez eléggé közel (már 20–30 cm-re) mutatkozott.

A feltárt lelőhely két kiemelkedőbb leletegyüttessel is büszkélkedhet. Az egyik egy körárkos sír (5. sz. obj.), melynek érdekessége, hogy a „módosabb” szarmata temetkezésekkel ellentétben az idők folyamán ezt nem rabolták ki. A D-É-i tájolású sír egy fiatal nőt rejtett, melyhez mellékletként egy bronztükrő, egy bíborszínű, aranszálakkal átszőtt, bronzláncsal díszített „kelme”, négy bronzfibula, két bronz karperec, egy bronz övka-

rika, két bronzcsengettyű, egy vaskés, egy orsógomb, valamint több száz gyöngy (két nyaklánc, gyöngykarpercek, ruhadíszek, öv- és szoknyakivarrások, lábbeli gyöngysora stb.) tartozott.

A másik egy edényégető kemence (35. sz. obj.) volt, melyet építői már egy korábban meglévő, nagyméretű méhkas alakú verembe helyeztek. A kemencéhez tartozott a kétosztatú, középen tengellyel elválasztott tűztér, e fölött átluggatott rostély, a kemence szájánál a tüzelést szolgáló kürtő, valamint a kürtő nyílásához levezető munkagödör (38. sz. obj.). Kemencénk felszíni részei, edényberakodó terének felmenő falai nem maradtak meg. Érdekes még, hogy a kemence rostélya a mai felszínhez közel, alig 25 cm mélyen feküdt.

Konzulens: Lőrinczy Gábor.

Munkatárs: Bede Ádám.

SZABÓ JÁNOS JÓZSEF

340. Szentgáloskér határa

(Somogy megye) U, Á, Kö, Kú

2006 tavaszán terepbejárást végeztünk a Ráksi-Mernye közötti optikai kábelfektetést megelőzően. A településen két lelőhelyet találtunk. Több középkori (késő Árpád-kori) edénytöredéket és egy agyagpipa töredékét találtuk a Szentgáloskérről Ráksiba vezető út D-i oldalán, attól kb. 20 m-re, kb. 20–30 m hosszán. (3. lh.) A falu közepén nagy kanyart leíró úttól D-re kb. 100 m-re, a kertek alatti szántóföldön pontszerűen néhány őskori (köztük egy nagyobb DVK) töredéket és kevés középkori, kora újkori töredéket találtunk. (4. lh.)

KÖLTŐ LÁSZLÓ

341. Szentmártonkáta, 2 MOL fúráspon

(Pest megye) Sza, Á

2006 áprilisában megelőző feltárást végeztünk a 42. lelőhelyen. A Csincse-patak ÉK-i partján, a lelőhely DNy-i szélénél a kb. 100×100 m-es területet elfoglaló fúrás helyen csak az altalajba is mélyedő létesítmények területét tártuk fel 5 kisebb-nagyobb, összesen 173 m² felületen. A felületeken 2 árokrészlet és két gödör került elő. A 3. meredek oldalú, ívelt fenekű gödör a szarmata, az ÉNy-DK-i irányú 2. és 4. árokrészlet – csekély leleteik alapján – az Árpád-kori településhez tartozik. A kisméretű, sekély 1. számú gödör lelet nélküli.

A leletek a ceglédi Kossuth Múzeumba kerültek.

DINNYÉS ISTVÁN

342. Szerep, Csonkatorony

(Hajdú-Bihar megye) Kö

A régészeti és műemlékvédelmi védetség alatt lévő szerepi csonkatorony a mai Szerep falutól kb. 3 km-re Ny-ra fekszik, a Hosszúhátra vezető út É-i oldalán. 1969-ben Mesterházy Károly a Déri Múzeum akkori munkatársa